

G y ö n g y m o n d a t o k.

(Ujkori íróktól.)

K a t o n a s á g.

Az embernek vérengző, vadász ösztönei vannak, melyeket a béke elfojt, de ki nem irt. Legyen háboru s lesznek hősök; adja, Isten, hogy a nép csak valódi érdemök szerint becsülje őket, s ne áldozza fel nekik szabadságát! *Labouleye Eduárd.*

Katonának sirni emberek előtt nem szabad. *Jókai.*

A földész ifju nagy italadagot kíván; de ha katonává kell lennie, szűkebb adagra kíván szoritkozni. *Saphir.*

Ki a katonáknál isteni félelmet és szemérmességet keres, nem sokat talál, ha száz gyertyát gyújt is. *Schiller.*

Átkozott a katona sorsa! a hová megyen, futnak előle, — a honnan elment, átkozzák. *Schiller.*

K e d é l y.

Egy szenvedély is az emberi szívnek oly könnyen nem ad alkalmat a rossz kedélyre, mint a hiúság és kevélység. *Pockels.*

Az idő és urak kedélyére senki se ránczolja szemöldökét; a szép nők szeszélyére mindig eléggülten kell tekinteni. *Göthe.*

Saját örömeinek és bánatainak mindenki a legjobb birája; semmi leírás vagy rokonszenv azok valóságával egyenértékű nem lehet. *Bentham.*

Vedd úgy a világot, a mint van; ez a módja a nyugalmas és kevésbé bolond életnek. *Id. Dumas S.*

A jó kedély legszebb virága a komor életnek. *Kisfaludi S.*

K e d v e s s é g.

Áldottak, kik életökben nem vétettek senkinek, kik holtuk után is felvidítják azon nehányokat, kik őket egykor ismerték. És a történet hallgat az ilyenekről, kik másokat megneveltettek; felírja pedig azok neveit, kik másokat ezerenként, millióként sirva fakasz-

tottak. Az illatot hozó szellő nyom nélkül enyészik el; a romboló fergetegnek hosszantartó nyomai maradnak. *Petőfi*.

A ki a természetet, a virágokat és a gyermekeket nem szereti, az oly ember valóságos bűnös. *Saphir*.

A mások előtt kedves tulajdonok maguk mellett szólnak s nagyon szerencsétlennek kell lenni annak, kit a vidorság, nyájasság, kedves szerénység s előzékenység soha sem érdekelt. *Hume*.

K e g y. K e g y e l e t.

A kegy templomában minden nagy, csak az ajtója oly törpe, hogy oda csak hason csúszva juthatni be. *Saphir*.

Ha kegyelve vagy, minden lépésed jó, nem botlasz, minden ösvény célra vezet: másképp minden dolgod hiba, semmi sem hasznos, — nincs oly pálya, melybe bele ne tévedj. *La Bruyère*.

A kegy az embert a hasonlóké fölé emeli — bukása pedig azokon alul ejti. *La Bruyère*.

K e g y e l e m. K e g y e l m e s s é g.

A sűrű kegyelem nem kegyelem, és a bocsánat csak új bajt terem. *Shakespere*.

Bárminő dísz, mely a nagyok sajátja: korona, kard, hadvezéri bot, birói öltöny — félannyira sem ékiti őket, mint a kegyelem. *Shakespere*.

A kegyelmesség királyi erény, — és Isten kegyelmes lesz ott fenn ahöz, a ki itt alant kegyelmes volt. *Hugo Victor*.

Minden halandónak szüksége van a kegyelemre. Ha Isten csak az ártatlanságnak nyujtaná karjait, ki áldozna a templomokban? *Voltaire*.

K e g y e t l e n s é g.

Félelem és erőtlenség, a kegyetlenség forrásai. *Rousseau*.

A világ egy vadállatokkal tele erdő. *Id. Dumas S.*

Gyakorta a mely kegyetlenséget a kéz nem hajtott volna végre, a nyelv tulhajtólag szerepli. *Petrárka*.

K é n y e l e m.

Minden ember erős hajlammal születik az uralkodásra, gazdagságra, gyönyörökre, — s nagy izléssel a henyeségre — lehetőleg semmit sem téve s mindent élvezve. *Voltaire*.

Több kényelmesen nevelt gyermek hal el, mint másféle.
Rousseau.

A kényelem édes, de eredményei kegyetlenek. *Voltaire.*

A heves kéjvadászat az embert ezer eshetőségnek teszi ki.
A tulász kifáraszt és a gyönyör elizetlenül. *Montesquieu.*

A kényelemben nevedetteknek mindenképp nehéz; volna tán
nemes gondolkodásuk, de hiányzik kitartási erélyük a nélkülözésnél;
a harcztéren is érvénytelenek. *Marmontel.*

Legtöbben életük kezdő felét arra szentelik, hogy annak utolsó
felét elnyomorítsák. *Lambert örgófné.*

Képmutatás.

A képmutató gyakran azon ponton áll, hogy gondolatait
kiokádja; rettenetes dolog e mérgezett nyálat elnyelni. *Hugo Victor.*

Ájtatos arczezal, kegyes gyakorlattal beczukrozzuk magát az
ördögöt. *Shakespere.*

A bűnök a felett vetélkedtek: hogy lehessen a világon a
gonoszságot legbuzgóbban szolgálni? és győzött a képmutatás.
Glein.

Minden más bűn ki van téve a birálatnak szabadon és fennem;
de a képmutatás oly kiváltságolt bűn, mely kezével dugja be min-
denki száját és a büntelenség fölségi nyugalmát élvezi. *Molière.*

Képviselet.

Jól megnézd, nemzet, kinek bocsátod kezére saját idved leg-
szentebb érdekeit! *Rousseau.*

Az uralkodó mindenkori képviselője a népnek, a képviselők
pedig annak ideiglenes képviselői. *Voltaire.*

Képzelet. Képzeltetés.

Az a szerencsétlen, a ki magát jelesnek hiszi, vigasztalva van.
Voltaire.

A képzeltetés száguld, az ítélet rendesen lépik. *Voltaire.*

Tavaszt télben kell rajzolnom, szép tájékat kőfalak között
maradva leírnom s a szabadság rajzát fogságban elkészítenem.
Rousseau.

Gyűjtötte: KISS MIHÁLY.

IRODALMI ÉRTESEITŐ.

A magyar reformatio. Egyháztörténelmi olvasmányok. A középiskolák VIII. oszt. számára összeállította *Tankó Béla* ref. főgymn. vallástanár. 151 l. Debreczen, Hegedüs és Sándor czég kiadása. Ára 2 korona 40 fillér. Mióta a különböző egyházak szervezni kezdték a vallástanári állásokat, a vallástanítás kérdése lépésről-lépésre halad előre s a tankönyvek és a gyűjteményes olvasmányok száma is folyton gyarapodik. „A magyar reformatio“ is egyike ezeknek. A ref. konvent vallástanításra vonatkozó tervének megfelelőleg készült. Előnyére válik, hogy bevette a protestáns egyházakra vonatkozó törvényeket, „csász. kir.“ rendeleteket stb. Gazdag gyűjtemény áll előttünk s látszik, hogy az egyháztörténelem anyagának a hazai részében járatos. A reformatio elterjedését Erdély szempontjából nézi s a magyarországi fejleményeket másodrendűeknek tartja. A gyűjtemény értékét növelte volna egy kis mutatvány Werbőczy tripartitumából, hiszen ez a magyar nép pentateuchja. Közelebb jöve, a bibliafordításokkal nem törődik. Elmaradhatatlan az 1557-iki tordai országgyűlés is, hol a lelkiismereti szabadságot mondották ki, hiszen a legelső egész Európában. Ekkor János Zsigmondról is esett volna szó, mit bizonyára megérdemel úgy, mint a hogy derék utódainak egyike-másika. Az erdőszentgyörgyi (1618) és a deési egyezkedés (1638) végzéseiről sincs említés téve. De hová tette Dévai Biró Mátyást, ki az elsőik között kellene legyen? S lihetetlennek látszik, pedig való, hogy Meliusz Péterre ráborította a feledékenység fátyolát. Vagy nem talált terjedelmes munkáiból egyetlenegyét sem, mely a pedagógiai szempontok figyelembe tartásával közölhető lett volna? Ez a föltevés aligha helyes, hiszen akkor Gelei Katona István „Titkok titkának“ előbeszédét is kihagyta volna „a kegyes olvasóhoz“ való kimélettel. Azt hiszi, hogy azokon a goromba szavakon és furfangos észjáráson nem fog megbotránkozni az a felekezeti torzsalkodást még nem ismerő ifju? Az sincsen kizárva, hogy azért hallgatta agyon Meliuszt, hogy Dávid Ferenczről keveset beszélhessen föltűnés nélkül. Bár tett volna így s hozakodott volna elő kevéssel, de jóval. Nos itt rátérhetünk e könyvnek igazi értékelésére. Felekezeti érdeket szolgál félreismerhetlenül, a mikor az se baj, ha a tényeket megmásítják. Már a magyarországi evangélikusokkal mostohán bánik, az erdélyi lutheránusokat pedig figyelemre se méltatja. A Titkok titkából való idézet pedig egymagában igazolja, hogy miként szeretne az unitáriusokkal elbánni egy modern református vallástanár. A legpáristább szellemben irt irodalomtörténetben találunk annyi eredetit és elismerőt Dávid F. reformátiójáról, mint e gyűjte-